

نبض اقتصاد
را در دست بگیرید

چارسوت

ایران بازیگردان اقتصاد جهانی

تهران با تکیه بر قدرت مدیریت تنگه هرمز، به بازیگر
مسلط معادلات اقتصادی جهان تبدیل شده است

پس از حمله آمریکا و اسرائیل به کشورمان، ایران با مدیریت مقتدرانه تنگه هرمز که مهمترین کانال عبور فرآورده‌های انرژی، مواد معدنی، کود و مواد اولیه در سطح جهان است، نظم نوینی در اقتصاد دنیا ایجاد کرده و خود را به یکی از بازیگران مسلط اقتصاد جهان تبدیل کرده است. ایران با وضع مقررات جدید برای عبور کشتی‌های تجاری از تنگه هرمز همچون پرداخت عوارض به ریال یا یوان، در حال تضعیف دلار آمریکا و ایجاد فصل جدیدی در نظم نوین مالی جهان است.

تغییر شاخص‌های اقتصادی
پس از شروع جنگ تحمیلی علیه ایران

شاخص	درصد تغییر
قیمت نفت در بورس آمریکا	۴۹
قیمت نفت برنت (اروپا)	۳۵
قیمت نفت کوره در بورس آمریکا	۶۹
قیمت بنزین در بورس آمریکا	۴۳
قیمت اوره	۴۲
قیمت گاز طبیعی در اروپا	۵۰
شاخص بورس آمریکا (US500)	-۴
ارزش بازار بورس‌های جهان	-۷

اعلام جزئیات مراسم چهلمین روز عروج رهبر شهید انقلاب

شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی در اطلاعیه‌ای برنامه مراسم چهلمین روز عروج ملکوتی قائد شهیدامت و اعلام‌واز تمامی اقشار این ملت بزرگ، دعوت کرد باحضور حداکثری و کوبنده، صحنه‌ای دیگر از حماسه‌های ماندگار را رقم زنند.

متن اطلاعیه شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی به شرح زیر است:

بسم‌الله الرحمن الرحیم

«وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قَاتَلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا بَلْ أُحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرَآؤُنَ»

چهل روز از واقعه جان‌گداز واز آن لحظه‌ای که سپهر ولایت به عزانشتت وامت اسلام در قفدان فرزند رشید حسین این علی، جگرسوزترین سوگ تاریخ معاصر خویش را تجربه کردمی گذرد. حضرت آیت‌الله‌العظمی امام سیدعلی حسینی خامنه‌ای (قدس الله نفس الزکیه) —قائد عظیم‌الشان امت اسلام، رهرویشوای مسلمانان جهان، امام آزادگان ومستضعفان، اسوه‌اجتهاد و جهاد واستقامت، خلف صالح و امین روح‌الله وحامل‌رایت بلند ولایت— در جمله‌ای سبغانه وچنانیکارانه‌از سوی آمریکای متجاوز و رژیم جعلی و غاصب صهیونیستی، به‌فیض‌اعلای شهادت نائل آمدندو به ملکوت‌اعلی پیوستند.

آن امام فرزانه، یکسره، عمر مبارک خویش راوقف‌اعتلای کلمه حق، صیانت از کیان انقلاب اسلامی و خدمت خالصانه به این ملت بزرگ نمود؛ ملتی که در هرپیچ‌وخم تاریخ، بوعیند عمیق وناگسنتی خود را بافائده‌شید به‌نمایش گذاشت واینگ نیز، در چهلمین روز عروج ملکوتی اش، باحضور باشکوه ودشمن شکن، ثابت خواهد کرد که نه‌تنهادر سوگ امام خویش اشک می‌ریزد، که بر عهد دیرین وپیمان‌راسخ خود باور و آومان ایشان، استوارتر از همیشه‌ایستاده‌است ودر این میان، لطف‌الهی وحکمت‌بالغه پروردگار بود که در اوج این سوگ جان‌گداز، باانتخاب خلف صالح و جانشین شایسته، آیت‌الله‌العظمی امام سیدمجتبی خامنه‌ای (مدظله‌العالی)، ست‌دیرین صالح‌بعد از صالح‌رادر این امت جاری‌ساخت وهرمی پرزخم‌دل ملت دادگار نهاد. آلم‌زاسکین بخشید و آفرینی‌راسخ و عمیق‌رادر کالبد جامعه‌اسلامی دمید. دشمن در محاسبه‌ای جاهلانه‌وتوهمی باطل پنداشت که باهدف قرار دادن قلب‌تپنده انقلاب، می‌توان این درخت‌نازور وپرنده‌دار را از پای درآورد؛ اما غافل‌از آن بود که ملت ایران، این ملت بصیر و هوشیار و پرورش یافته در مکتب عاشورا، همواره از خون شهیدانش نه‌سستی یابن، که عزم و اراده وحیات می‌گیرد. این حضور عظیم، پاسخی کوبنده و صریح به آن توهم باطل است. شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی، برنامه‌مراسم چهلمین روز عروج ملکوتی قائد شهید امت را به‌شرح ذیل اعلام می‌داد و از تمامی آحاد ملت شریف و از تمامی اقشار این ملت بزرگ، دعوت می‌کند باحضور حداکثری و کوبنده، صحنه‌ای دیگر از حماسه‌های ماندگار را رقم زنند. چهارشنبه، مصافح با چهلمین شب شهادت، مراسم سوگوار، سینه‌زنی، دسته‌جات عزاداری، مجالع مداحی، ذکر مصیبت وتلاوت قرآن، در تمامی میادین اصلی، مساجد وبقاع متبرکه که سراسر کشور از ساعت ۲۰ برقرار خواهد شد تا عزاداران در این شب پر فیض، با حضور قلبی و معنوی خویش، روح‌والای آن شهید بزرگوار را نشادو از سرچشمه‌ایبان نایدیرولیت سیراب گردانند. روز پنج‌شنبه، همزمان با عروج ملکوتی قائد شهید امت واز ساعت ۹ با حرکت دسته‌جات عزاداری و هیئات مذهبی از میدان جمهوری اسلامی به سمت مقابل محل شهادت امام شهید، خیابان کشور دوست واقع در خیابان جمهوری تهران به سوگوار و عزاداری خواهند پرداخت. همچنین همخوانی دعای سلامتی امام‌امام (عج) با صدای رهبر شهید انقلاب در ساعت ۱۳ در میادین و اماکن متبرکه.

روز جمعه پیش از اقامه نماز پرشکوه جمعه، از ساعت ۷ صبح همزمان در مصلاهای سراسر کشور، مراسم گرامیداشت ارتبین رهبر شهید انقلاب با مجموعه‌ای از برنامه‌های معنوی و حماسی از جمله محفل انس باقرآن و ختم قرآن کریم، تلاوت سوره جیوه فتح، قرائت دعای چهاردهم صحیفه سجادیه، مرتبه‌سرایی مداحان اهل بیت (ع) و اجرای گروه‌های سرود، قرائت عهدنامه امام‌شهید وسختناری در سوگ‌شهادت‌های انقلاب با همراهی وحضور آحاد مردم و فعالین مساجد و هیئات مذهبی سراسر کشور، برپایی مراسم روضه‌های خلگی در روزهای ۲۱ تا۲۳ فروردین ماه توسط عموم ملت شریف در منازل و ختم میلیونی سوره فتح به نیت پیروزی ملت قهرمان ایران و جبهه مقاومت. ملت بزرگ و متحدان ایران؛ اینک وقت آن است که یک‌بار دیگر آنچه را که در تمام این سال‌ها در محنت‌های گوناگون به‌نمایش گذاشته‌اید، فریاد زنید؛ که ملت ایران زنده و بیدار است، و هرگز از راه امام و شهیدانش باز نخواهد گشت.

رئیس سازمان اطلاعات سپاه به فیض عظیم شهادت نائل آمد

سپاه پاسداران انقلاب اسلامی با صدور بیانیه‌ای از شهادت «سردار سرلشکر پاسدا مجید خادمی» رئیس مقتدر و فریخته سازمان اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی خبر داد.
بیانیه روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در پی شهادت رئیس مقتدر و فریخته «سازمان اطلاعات سپاه»، سردار سرلشکر پاسدا مجید خادمی «رئیس مقتدر و فریخته» سازمان اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی «به شرح زیر است:

بسم‌الله الرحمن الرحیم

«مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا عَلَيْهِ عَلَانِيَةً فَمِنْهُمْ مَن قَتِلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَمِنْهُمْ مَن

يَتَّقُوا وَيَمْلَأُوا كِافً بِيَدِهِ» (احزاب/ ۲۳)

به‌آگاهی ملت شریف، قهرمان و مجاهد ایران عزیز می‌رساند:

«سردار سرلشکر پاسدا مجید خادمی» رئیس مقتدر و فریخته «سازمان اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی» در جنایت محله تلوروستی دشمن آمریکایی صهیونی در جنگ تحمیلی سوم، در سرحراگه امروز به فیض عظیم شهادت نائل آمد.

آن سردار عالی قدر طی حدود نیم‌قرن پاسداری صادقانه وشجاعانه‌از انقلاب، نظام ومیهن اسلامی در حوزه‌های اطلاعاتی و امنیتی نقش‌آفرینی‌های سترگ، ماندگار و درس‌آموزی را ثبت کرده‌است، که برای سال‌های متعادی می‌تواند راهگشای جامعه‌اطلاعاتی کشور به‌ویژه در مواجهه بادشمنان خارجی که سطوح راهبردی ونقشه‌های شوم وشیطنانی آنان برای نفوذ و ایجاد ترزلر در امنیت و آرامش ایران سربلند قرار کرد. باتریک وتعزیت این شهادت پرافتخار به محضر حضرت بقیه الله‌الاعظم (ارواحنا فداه) ونایب بر حقش رهبر عظیم‌الشان انقلاب اسلامی و فرماندهی کل قوایب‌الله سیدمجتبی خامنه‌ای (مدظله‌العالی) خانواده معظم، جامعه‌اطلاعاتی کشور به‌ویژه هم‌زمان وی در سپاه پاسداران انقلاب اسلامی؛ از درگاه خاندن‌متعال برای آن شهید و الاقمه‌ای علو درجات وهمششینی پاسید وسالار شهیدان حضرت اباعبده‌الله‌الحسین علیه‌السلام برای بازماندگان وعموم همکاران و هم‌زمان ایشان ثابت قدم در خیمه ولایت و ادامه راه قائد شهید امت ودیگر شهدای کران قدر ایران اسلامی وجهبه‌تقاوموت‌اطرب می‌کنیم. متعاقباً پین‌های تشییع و خاک‌سپاری بیکر مطهر این شهید کران قدر، اطلاع‌رسانی خواهد شد. روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

ایران بازیگر جدید اقتصاد جهانی

تهران با تکیه بر قدرت مدیریت تنگه هرمز، به بازیگر مسلط معادلات اقتصادی جهان تبدیل شده است

گزارش

پس از حمله آمریکا و اسرائیل به کشورمان، ایران با مدیریت مقتدرانه تنگه هرمز که مهم‌ترین کانال عبور فرآورده‌های انرژی، مواد معدنی، کود و مواد اولیه در سطح جهان است، نظم نوینی در اقتصاد دنیا ایجاد کرده و خود را به یکی از بازیگران مسلط اقتصاد جهان تبدیل کرده است.

ایران با وضع مقررات جدید برای عبور کشتی‌های تجاری از تنگه هرمز همچون پرداخت عوارض به ریال یا یوان، در حال تضعیف دلار آمریکا و ایجاد فصل جدیدی در نظم بین‌المللی جهان است.

هم‌زمان با تداوم تنش‌های نظامی در منطقه غرب آسیا و بسته‌ماندن عملی تنگه هرمز، بازار جهانی انرژی وارد مرحله‌ای تازه از نااطمینانی شده است؛ مرحله‌ای که بسیاری از اقتصاددانان آن را نه صرفاً یک بحران انرژی، بلکه آغاز یک شوک ساختاری در اقتصاد جهانی می‌دانند؛ شوکی که می‌تواند مسیر رشد اقتصادهای بزرگ جهان را تغییر دهد و معادلات ژئواقتصادی دهه آینده را بازنویس کند. در هفته‌های اخیر افزایش شتابان قیمت نفت، اختلال در مسیرهای حمل‌ونقل انرژی و نگرانی از پایان ذخایر راهبردی برخی کشورها، بار دیگر نگاه‌ها را متوجه یکی از حساس‌ترین گره‌های جهان کرده است؛ تنگه هرمز، مسیر اصلی باریک اما تعیین‌کننده که امنیت انرژی جهان به آن وابسته است. تنگه هرمز تنها یک مسیر دریایی نیست؛ این گذرگاه عملاً شریان اصلی انتقال انرژی جهان محسوب می‌شود. بخش قابل توجهی از نفت صادراتی کشورهای حوزه خلیج فارس، شامل عربستان سعودی، امارات، کویت، عراق و قطر، روزانه از این مسیر عبور می‌کند و هرگونه اختلال در آن، با لاف‌فاسله بازارهای جهانی را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

برآوردهای بین‌المللی نشان می‌دهد حدود یک پنجم نفت مصرفی جهان از این تنگه عبور می‌کند. به همین دلیل، حتی تهدید به بسته شدن آن نیز کافی است تا قیمت نفت با جهش ناگهانی مواجه شود. اکنون شرایط از مرحله تهدید عبور کرده و تحلیلگران معتقدند تنگه هرمز عملاً وارد وضعیت محدودیت عملیاتی شده است؛ موضوعی که باعث افزایش هزینه بیمه نفتکش‌ها، تغییر مسیر کشتی‌ها و کاهش عرضه واقعی انرژی در بازار جهانی شده است.

هدار اقتصاددانان بحران فراتر از انرژی است

«محمد العریان» اقتصاددان آمریکایی معتقد است جهان در حال ورود به بحرانی عمیق‌تر از پیش‌بینی‌های اولیه است، به گفته او، نگرانی در آسیا دیگر صرفاً افزایش قیمت انرژی نیست، بلکه کمبود واقعی منابع در حال شکل‌گیری است؛ وضعیتی که می‌تواند اقتصاد جهانی را به نقطه واژگونی تازه ای برساند.

به باور وی، سناریوی نفت ۲۰۰۰ دلاری که تا پیش از این دور از ذهن تلقی می‌شد، اکنون به تدریج وارد محدوده احتمالات واقعی شده است. نشانه‌های این وضعیت نیز تنها در بازار نفت دیده نمی‌شود؛ بلکه اختلال در زنجیره کالاهایی همچون کود شیمیایی، آلومینیوم و حتی هلیوم نشان می‌دهد بحران انرژی در حال تبدیل شدن به یک شوک گسترده کالایی است. العریان هشدار می‌دهد خطر اصلی زمانی آغاز می‌شود که افزایش قیمت انرژی به کمبود واقعی کالاها تبدیل شود؛ اتفاقی که از طریق افزایش هزینه واردات، اقتصادهای بزرگ از جمله آمریکا را نیز درگیر خواهد کرد.

هم‌زمان، بانک آمریکایی «جی پی مورگان» پیش‌بینی کرده آزادسازی ذخایر راهبردی انرژی تنها تا حدود ۲۰ آوریل می‌تواند به کنترل بازار کمک کند. پس از آن، در صورت تداوم محدودیت‌های تنگه هرمز، ابزارهای فوری دولت‌ها برای مهار قیمت‌ها به‌شدت محدود خواهد شد. کشورهای صنعتی در سال‌های اخیر بارها برای مهار قیمت‌نفت به ذخایر استراتژیک خود متوسل شده‌اند، اما کارشناسان معتقدند سطح بدهی بالا و کسری بودجه سنگین دولت‌ها، امکان مداخله گسترده مشابه گذشته را کاهش داده است. به بیان ساده‌تر، جهان این‌بار با بحرانی مواجه است که ابزارهای سنتی مقابله با آن کارایی کمتری دارند.

بازگشت سایه نفت‌گران بر اقتصادهای توسعه‌یافته

افزایش قیمت نفت تنها به معنای گران‌تر شدن سوخت نیست. نفت گران، مستقیماً هزینه حمل‌ونقل، تولید صنعتی، کشاورزی و زنجیره تأمین جهانی را افزایش می‌دهد. تحلیلگران هشدار می‌دهند اگر قیمت نفت در محدوده‌های بالای ۱۳۰ دلار تثبیت شود، اقتصادهای مدعی توسعه با موج تازهای از تورم، کاهش رشد اقتصادی و رکود صنعتی مواجه خواهند شد؛ وضعیتی که یادآور بحران انرژی دهه ۱۹۷۰ است. ریچارد دی. ولف، اقتصاددان آمریکایی، معتقد است ساختار اقتصادی جهان نیز در حال تغییر است. به گفته او، دهه‌ها فروش نفت به دلار، پایه‌ای برای قدرت مالی آمریکا ایجاد کرده بود؛ زیرا کشورها برای خرید انرژی ناچار به نگهداری دلار بودند و این از دوباره به اقتصاد آمریکا بازمی‌گشت؛ اما از نگاه ولف، این چرخه اکنون در حال فروپاشی است و نظام پیشین انرژی، مالی جهان ممکن است دیگر به شکل گذشته بازنگردد.

نفت ۱۳۲ دلاری؛ پیش‌بینی محتاطانه بازار

در همین راستا، رایان سوویت از مؤسسه آکسفورد اگنومیکس پیش‌بینی کرده میانگین قیمت نفت برنت در سه‌ماهه آینده به حدود ۱۱۳ دلار برسد و حتی در صورت توقف سریع درگیری‌های نظامی نیز کاهش محسوسی در کوتاه‌مدت رخ نخواهد داد. او تأکید می‌کند زمان بندی اقتصادی بازمان بندی نظامی متفاوت است؛ حتی اگر جنگ پایان یابد، بازگشت اعتماد به مسیرهای انرژی ماهه‌طول خواهد کشید. تجربه تنگه باب‌المندب نیز نشان می‌دهد مسیرهای دریایی انرژی معمولاً دیرتر از بحران‌های سیاسی به وضعیت عادی بازمی‌گردند.

چرا بسته شدن هرمز این قدر تعیین‌کننده است؟

بازار انرژی جهانی بر پایه عرضه‌پایدار شکل گرفته است. با ایلشگاه‌ها، صنایع وشبکه‌های حمل‌ونقل بر این فرض کاری می‌کنند که نفت همیشه در دسترس خواهد بود. بسته شدن یا محدود شدن تنگه هرمز این فرض بنیادی را زیر سؤال می‌برد. در چنین شرایطی شرکت‌ها ذخیره‌های انرژی را افزایش می‌دهند، کشورها رقابت برای خرید نفت را تشدید می‌کنند، قیمت‌های پیش از میزان واقعی کمبود افزایش می‌یابد. به همین دلیل، حتی کاهش محدود عرضه می‌تواند جهش قیمتی بزرگی ایجاد کند؛ پدیده‌ای که اقتصاددانان آن را «شوگ انتظاری انرژی» می‌نامند.

پیامدهای جهانی؛ از کارخانه تا سفره مردم

افزایش قیمت انرژی به سرعت به سایر بازارها منتقل می‌شود. کود شیمیایی گران می‌شود، هزینه تولید مواد غذایی افزایش می‌یابد، حمل‌ونقل دریایی گران‌تر می‌شود و در نهایت تورم جهانی شدت می‌گیرد. کشورهایی که وابستگی بیشتری به واردات انرژی دارند، نخستین قربانیان این وضعیت خواهند بود؛ برخی کارشناسان معتقدند ادامه این روند می‌تواند اقتصاد جهانی را وارد دوره‌ای از رشد پایین

برش

سناریوی محتمل از نگاه کارشناسان غربی

- دوران پس از جنگ؛ ایران کماکان کنترل عبور و مرور در هرمز را به صورت انتخابی حفظ خواهد کرد.
- درآمدزایی برای بازسازی؛ ایران می‌تواند با دریافت عوارض عبور از کشتی‌های تجاری، هزینه بازسازی زیرساخت‌های خود را تأمین کند.
- بحران سوئز به جهان نشان داد که امپراتوری‌ها سقوط کردندنی هستند. بحران هرمز به جهان نشان می‌دهد که قدرت‌های بزرگ نیز در برابر یک ملت مصمم و یک جغرافیای هوشمند، درمانده‌اند.
- واشنگتن و متحدانش امروز با معادله‌ای روبرو هستند که هیچ راه حل نظامی برای آن وجود ندارد. ایران به روشنی ثابت کرده است که در قرن بیست و یکم، مالکیت بمب اتم کمتر از مالکیت «اهرم انرژی» ارزش دارد. آنچه در سوئز برای ناصر ممکن نبود- یعنی تغییر موازنه قدرت بدون جنگ تمام‌عیار- برای ایران در هرمز ممکن شده است.
- جهان باید خود را برای واقعیت جدید آماده کند: عصر «وتوی تهران بر دریانوردی جهانی» آغاز شده است.

همراه با تورم بالا کند؛ وضعیتی که از

آن با عنوان «رکود تورمی جهانی» یاد می‌شود.

همچنین نباید از ایران در این باره غافل شد. تحولات تنگه هرمز هم‌زمان حامل فرصت برای ایران بشمار می‌آید. از یک‌سو، افزایش قیمت جهانی نفت می‌تواند درآمدهای ارزی بالقوه کشور جهان نیز در حال تغییر است. به گفته او، دهه‌ها فروش نفت به دلار، پایه‌ای برای قدرت مالی آمریکا ایجاد کرده بود؛ زیرا کشورها برای خرید انرژی ناچار به نگهداری دلار بودند و این از دوباره به اقتصاد آمریکا بازمی‌گشت؛ اما از نگاه ولف، این چرخه اکنون در حال فروپاشی است و نظام پیشین انرژی، مالی جهان ممکن است دیگر به شکل گذشته بازنگردد.

بسیاری از تحلیلگران معتقدند بحران کنونی ممکن است آغازگر تغییرات بلندمدت در بازار انرژی باشد.

کشورهای مصرف‌کننده احتمالاً سرعت

سرمایه‌گذاری در انرژی‌های تجدیدپذیر، ذخیره‌سازی استراتژیک و مسیرهای جایگزین انتقال انرژی را افزایش خواهند داد. با این حال، واقعیت آن است که جهان هنوز وابستگی عمیقی به نفت و گاز دارد و جایگزینی کامل آنها در کوتاه‌مدت امکان‌پذیر نیست. به همین دلیل، امنیت گذرگاه‌هایی مانند تنگه هرمز همچنان یکی از مهم‌ترین عوامل تعیین‌کننده ثبات اقتصاد جهانی باقی خواهد ماند. این نکته نیز حائز اهمیت است که بحران کنونی صرفاً یک تنش منطقه‌ای نیست، بلکه به مسئله‌ای جهانی تبدیل شده است. تنگه هرمز امروز نه فقط یک مسیر دریایی، بلکه شاخصی برای سنجش ثبات اقتصاد جهان به شمار می‌رود. اگر محدودیت‌های این گذرگاه ادامه یابد و ذخایر راهبردی انرژی کشورها نیز کاهش پیدا کند، اقتصاد جهانی ممکن است با شوکی مواجه شود که پیامدهای آن از بازار نفت فراتر رفته و ساختار مالی و تجاری جهان را تحت تأثیر قرار دهد.

ایران بازیگر مسلط معادلات انرژی جهان

۵۰ سال پس از آنکه بحران سوئز زوال دوامپراتوری اروپایی را رقم زد، جهان نظاره گر تولد یک نظم نوین در خلیج فارس است؛ نظمی که در آن تهران با تکیه بر «قدرت تنگه»، بازیگر مسلط معادلات انرژی جهان شده است. ۵۰ سال پس از آنکه بحران سوئز زوال دوامپراتوری اروپایی را رقم زد، جهان نظاره گر تولد یک نظم نوین در خلیج فارس است؛ نظمی که در آن تهران با تکیه بر «قدرت تنگه»، بازیگر مسلط معادلات انرژی جهان شده است.

بحران سوئز در سال ۱۹۵۶ نشان داد که چگونه یک ملت (مصر به رهبری جمال عبدالناصر) می‌تواند با تکیه بر ملی‌گرایی و یک شاهراه حیاتی، ساختار قدرت چندین دهه را فرو بریزد. اکنون، ایران با هوشمندی تمام، همان الگورانه برای بقا که برای تحمیل اراده خود بر اقتصاد

جهانی به کار گرفته است.

سوزن ۱۹۵۶؛ الگویی که ایران آن را کامل کرد

بحران سوئز پایان خط امپراتوری بریتانیا و فرانسه در خاورمیانه بود. ناصر با ملی کردن کانال، به واکنش نشان داد که «عصر استعمار» به سر آمده و عصر استقلال» آغاز شده است.

اگر سوئز نشان داد که یک کشور عربی می‌تواند «مالکیت» یک آبراه را تغییر دهد، هرمز نشان می‌دهد که یک کشور می‌تواند «قانون عبور و مرور» در حیاتی‌ترین نقطه جهان را بازنویس کند. پس از پنج هفته از آغاز حملات آمریکا و اسرائیل به ایران، تنگه

هرمز به مرکز ثقل استراتژیک جنگ تبدیل شده است. برخلاف تبلیغات

رسانه‌های غربی، تهران نه تنها تضعیف نشده، بلکه با تبدیل این

آبراه به یک ابزار فشار جهانی، ابتکار عمل را به دست گرفته است.

آمارهایی که جهان را به لرزه انداخته است

داده‌های شرکت تحلیل دریایی «کیلر» نشان می‌دهد که عبور و مرور کشتی‌ها در هرمز تا ۹۵ درصد کاهش یافته است. از اول مارس تاکنون، تنها ۲۳۱ کشتی از این تنگه عبور کرده‌اند؛ آن‌هم عمدتاً با تأیید و هماهنگی ایران. نکته کلیدی این است که ۶۰ درصد این کشتی‌ها یا متعلق به ایران بوده‌اند یا به مقصد ایران حرکت کرده‌اند. این یعنی اقتصاد ایران در حالی که تحریم‌ها و جنگ را تجربه می‌کند، همچنان فعال است. در حالی که غرب و متحدان منطقه‌ای اش با کمبود شدید سوخت و تورم بی سابقه دست و پنجه نرم می‌کنند. آمریکا با ادعای جلوگیری از توسعه سلاح کشتار جمعی، به ایران یک سلاح اختلال جمعی داد. توانایی ایران برای هدایت بازارهای جهانی انرژی از طریق تسلط بر تنگه، حتی بسیار قدرتمندتر از یک سلاح هسته‌ای است.

چرا هیچ ناوگان جنگی قادر به شکستن قفل هرمز نیست؟

مقاتلات غربی که در ابتدا وعده بازگشایی سریع تنگه را می‌دادند، اکنون واقعیت را بپذیرفته‌اند. امانوئل مکرون، رئیس‌جمهور فرانسه، به صراحت اعلام کرد: «باز کردن تنگه به صورت نظامی غیرواقعی است. حتی ایوت کوپر، وزیر خارجه بریتانیا، پذیرفت که تنها راهکار، فشار دیپلماتیک و تحریم است؛ نه لشکر کشی.

پیاده‌های ارزان قیمت، یازارندگی گران قیمت؛ کارشناسان نظامی تأکید دارند که برای متوقف کردن ترافیک نفتکش‌ها، تنها «یک یا دو پیپه» کافی است. ایران هزاران فروند پیپه‌ا دارد که می‌توانند از عمق خاک یا جزایر به راحتی هر کشتی را هدف قرار دهند.

جغرافیا در کنار ایران است؛ عرض ۳۳ کیلومتری تنگه و خطوط کشتیرانی ۳ کیلومتری، کشتی‌ها را به اهداف آسانی تبدیل کرده است. جزیره قشم، دژ تسخیرناپذیر؛ بزرگ‌ترین جزیره خلیج فارس، با غارهای نمکی و توپوگرافی پیچیده، به پایگاهی تبدیل شده که قایق‌های تندرو و موشک‌های ضدکشتی در امنیت کامل مستقر هستند. بیل مدیر سابق سیا، انگرانی اعتراف کرده است: «حتی اگر آمریکا ساحل جنوبی ایران را تصرف کند، تهران می‌تواند از عمق ۱۰۰ کیلومتری خاک خود، تنگه را قفل کند. برای این کار فقط کافی است یک موشک شلیک کند یا یک مین در مسیر ببیند آزد.»

آینده از آن ایران است؛ حتی پس از جنگ

تهران نقشه راه بلندمدتی دارد. بیل برنزد در تحلیل خود فاش می‌کند: «ایران به دنبال حفظ اهرمی است که با مختل کردن ترافیک در تنگه به دست آورده است. تهران از این اهرم برای کسب بازآرندگی و تضمین‌های امنیتی بلندمدت در توافق‌های صلح استفاده خواهد کرد.»

پرو وارداتی خالی در بندر صنعتی ملک فهد در رینج

تعمید شده است.

این معافیت به صادرکنندگان اجازه می‌دهد تا برای مدت ۲۰ روز از پرداخت هزینه‌های بندری و انبارداری

کانتینرها معاف شوند و روند صادرات محصولات صنعتی و پتروشیمی با سهولت بیشتری انجام شود.

ایران گره خورده است. این شرایط شاید توضیحی

باشد برای احتیاط سعودی‌ها در مواجهه با ایران، به‌ویژه با توجه به سرنوشت جنگ‌هایی که در این تنگه‌ها رقم خواهد خورد.

گفتنی است شرکت بنادر سعودی روز شنبه اعلام کرد که مدت معافیت ۲۰ روزه کانتینرهای صادراتی

شده، کنترل ایران بر تنگه هرمز و باب‌المندب،

تهدیدی جدی برای اقتصاد عربستان سعودی به

شمار می‌آید. ۹۰ درصد تجارت عربستان از طریق حمل‌ونقل دریایی

صورت می‌گیرد و این کشور برای دسترسی به بنادر

خود در خلیج فارس و دریای سرخ به این مسیرها

کنترل ایران بر تنگه هرمز و باب‌المندب،

تهدیدی جدی برای اقتصاد عربستان سعودی به

شمار می‌آید. ۹۰ درصد تجارت عربستان از طریق حمل‌ونقل دریایی

صورت می‌گیرد و این کشور برای دسترسی به بنادر

خود در خلیج فارس و دریای سرخ به این مسیرها

ایران به افزایش قیمت نفت، گاز، کودهای شیمیایی و دیگر کالاهای پایه منجر شده و همین موضوع برای کشورهایی که به واردات انرژی وابسته‌اند، فشار بیشتری ایجاد می‌کند. این فشار به‌ویژه برای اقتصادهای کم‌درآمد واردکنندگان خالص انرژی سنگین‌تر است.

شوکی که فقط قیمتی نیست

بلومبرگ روی یک نکته مهم دست گذاشته است: بسیاری از کشورهای آفریقا و آسیا که به واردات نفت وابسته‌اند، اکنون حتی با وجود پذیرش قیمت‌های بالاتر هم برای دسترسی به عرضه کافی با مشکل روبه‌رو شده‌اند. این یعنی مسئله فقط گران شدن انرژی نیست؛ در بعضی کشورها، خود دسترسی به عرضه نیز دشوارتر شده است. به همین دلیل، جنگ ایران از نگاه IMF یک شوک صرفاً قیمتی نیست، بلکه می‌تواند در برخی اقتصادهای آسیب‌پذیر به بحران تأمین هم تبدیل شود.

از تورم تا کاهش رشد اقتصادی

اهمیت این هشدار در آن است که اثر جنگ را نباید فقط در بازار نفت دید. وقتی قیمت انرژی بالا می‌رود، هزینه حمل‌ونقل، تولید، برق، مواد غذایی و حتی تأمین مالی هم تحت فشار قرار می‌گیرد. به همین دلیل، نتیجه نهایی فقط تورم بالاتر نیست؛ رشد اقتصادی هم ضعیف‌تر می‌شود. رویترز گزارش کرده IMF شدت این اثر را وابسته به مدت جنگ، دامنه گسترش آن و میزان آسیب به زیرساخت‌ها می‌داند. به بیان دیگر، اگر جنگ طولانی‌تر شود یا به بخش‌های بیشتری از زیرساخت انرژی و تجارت سرایت کند، هم فشار تورمی بیشتری می‌شود و هم رشد اقتصادی در بخش‌های بیشتری از جهان افت می‌کند.

هشدار برای اقتصاد جهانی

جمع‌بندی هشدار IMF روشن است: جنگ ایران اکنون به یک مسئله جهانی تبدیل شده است. اقتصاد جهان با شوکی روبه‌رو شده که هم‌زمان قیمت‌ها را بالا می‌برد و رشد را پایین می‌آورد؛ ترکیبی که هم برای بانک‌های مرکزی، هم برای دولت‌های بدهکار و هم برای خانوارهایی که با هزینه‌های بالاتر انرژی و غذا روبه‌رو هستند، نگران‌کننده است. در چنین شرایطی، هرچه جنگ طولانی‌تر شود، احتمال آنکه این شوک از بازار انرژی به بخش‌های گسترده‌تری از اقتصاد جهانی سرایت کند، بیشتر خواهد شد.

صندوق بین‌المللی پول در تازه‌ترین ارزیابی خود، جنگ ایران را یک شوک منفی برای اقتصاد جهان توصیف کرده است؛ شوکی که از یک سو قیمت‌ها را بالا می‌برد و از سوی دیگر رشد را کند می‌کند.

تضعیف کرده است.

هشدار IMF به کشورها؛ قیمت‌های بالاتر و رشد اقتصادی پایین‌تر در راه است

گزارش

صندوق بین‌المللی پول هشدار داده جنگ ایران

اقتصاد جهان را با یک شوک هم‌زمان تورمی و ضد رشد روبه‌رو کرده است. جنگ، یک شوک «جهانی اما نامتقارن» ایجاد کرده، چشم‌انداز بسیاری از اقتصادها را تیره‌تر کرده، قیمت انرژی را بالا برده و به‌ویژه برای کشورهای واردکننده انرژی و اقتصادهای آسیب‌پذیرتر خطرات غذایی و تورمی را افزایش داده است. معنای این هشدار آن است که جنگ ایران فقط یک بحران منطقه‌ای نیست، بلکه از مسیر نفت، گاز، کود شیمیایی و

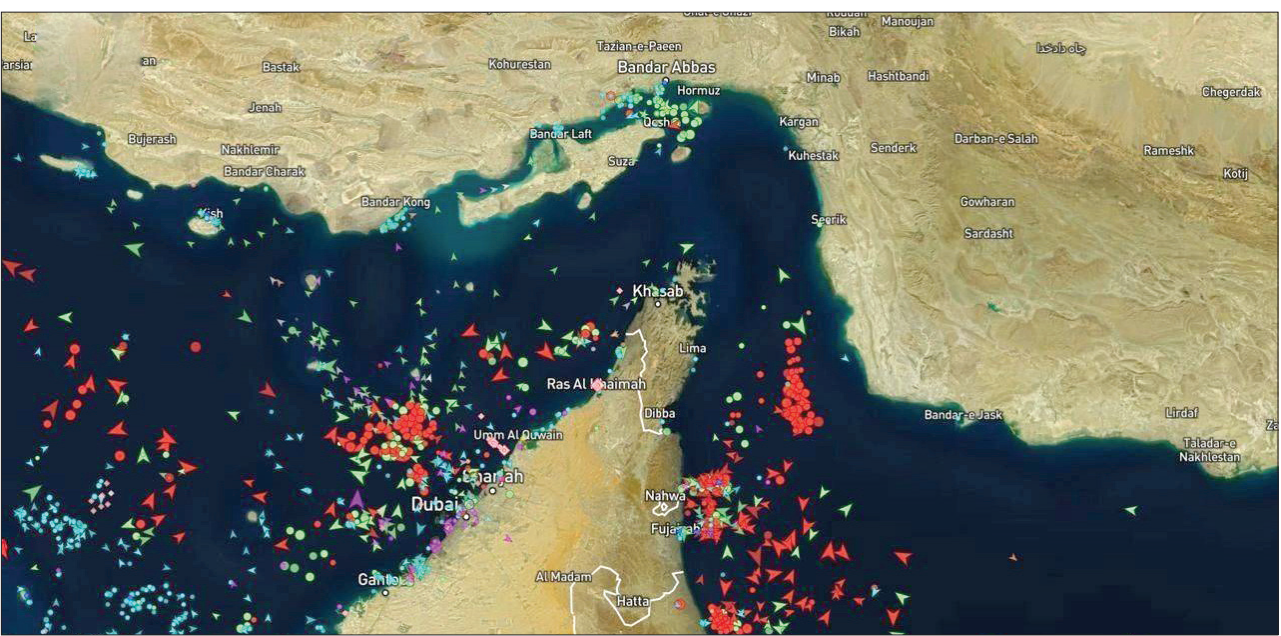
حمل‌ونقل، به مسئله‌ای برای رشد و ثبات قیمت‌ها در کل اقتصاد جهانی تبدیل شده است.

به گزارش مسیر اقتصاد، صندوق بین‌المللی پول در

تازه‌ترین ارزیابی خود، جنگ ایران را یک شوک منفی برای اقتصاد جهان توصیف کرده است؛ شوکی که از یک سو قیمت‌ها را بالا می‌برد و از سوی دیگر رشد را کند می‌کند.

بلومبرگ گزارش داده که از نگاه IMF، این جنگ یک شوک «جهانی، اما نامتقارن» است؛ یعنی اثر آن همه کشورها را یکسان درگیر نمی‌کند، اما تقریباً هیچ اقتصاد مهمی از پیامدهای آن بیرون نمی‌ماند. رویترز هم به نقل از همین نهاد نوشته جنگ چشم‌انداز کشورهایی را که تازه از بحران‌های قبلی در حال بازیابی بودند،

خشم غربی‌ها از مدیریت تنگه هرمز توسط ایران

میرهادی رهگشای

بریتانیا با گردهم آوردن حدود ۴۰ کشتی اپتکار تازه‌ای برای باز کردن تنگه هرمز به راه انداخته و مقام‌هایش بارها ایران را متهم کرده‌اند که «اقتصاد جهان را روگوان گرفته است.» مشابه چنین اتهام‌هایی توسط مقامات بسیاری از کشورهای غربی نیز تکرار شده است؛ اما این روایت، زنجیره علت‌ومعلول را ناتمام بازمی‌کند. اختلال در هرمز پس از حملات آمریکا و اسرائیل به ایران شکل گرفته و در شرایطی رخ داده که ایران سال‌ها زیر فشار تحریم‌های نفتی، بانکی و دلاری غرب قرار داشته است. مسئله اصلی این است که غرب، استفاده خود از ابزارهای اقتصادی برای فشار بر ایران را مشروع می‌داند، اما وقتی ایران در متن یک جنگ تضمینی از اهرم جغرافیایی خود استفاده می‌کند، همان منطق را به عنوان رفتاری غیرقابل قبول معرفی می‌کند.

بریتانیا و شماری از دولت‌های اروپایی در روزهای اخیر تلاش تازه‌ای را برای باز کردن تنگه هرمز آغاز کرده‌اند. رویترز گزارش داده لندن هفته قبل میزبان نشست با حضور حدود ۴۰ کشور بوده تا درباره اقدام هماهنگ برای بازگشایی این گذرگاه گفت‌وگو شود. در همین چارچوب، پوت‌کوپر، وزیر خارجه بریتانیا، گفته ایران با بستن هرمز «اقتصاد جهان را روگوان گرفته است.» این گزاره در ظاهر روشن و اخلاقی به نظر می‌رسد، اما فقط آخرین حلقه بحران را برجسته می‌کند و حلقه‌های پیشین آن را کنار می‌گذارد.

هرمز از کجا به مسئله تبدیل شد؟

روایت بریتانیا طوری تنظیم می‌شود که گویی بحران اقتصادی جهان از تصمیم ایران برای محدود کردن هرمز آغاز شده است. در حالی که این وضعیت در واکنش به حملات آمریکا و اسرائیل به ایران شکل گرفته است؛ یعنی آنچه امروز به عنوان بحران هرمز مطرح می‌شود، نه یک اقدام بی‌علت، بلکه بخشی از منطق جنگی است که از بیرون به ایران تحمیل شده‌است.

تنگه هرمز نظم پولی جهان را تغییر می‌دهد

بر اساس داده‌های منتشرشده اکنون حدود ۲۰ درصد از تجارت نفت جهان با ارزهای محلی تسویه می‌شود و چین، هند و روسیه در خط مقدم این تغییر قرار دارند.

روزنامه گاردین در گزارشی اعلام کرد هزینه جنگ آمریکا و اسرائیل علیه ایران به حدود ۱۲ میلیارد دلار در هفته رسیده و این امر فشار جدی بر بودجه واشنگتن وارد کرده است.

بر اساس این گزارش، اختلال در تنگه هرمز گسترش معاملات با یوان نظم انرژی و مالی جهان را به طور بنیادین تغییر داده است. کشورهایی نظیر چین، روسیه، هند و برزیل به دنبال راهکارهایی برای کنار گذاشتن دلار و تنوع بخشی به نظام تجاری و مالی خود هستند.

تغییر نظم انرژی و مالی جهان

برخی تحلیلگران اقتصادی معتقدند جنگ جاری در منطقه روند «دلارزدایی» را که پیش از این نیز آغاز شده بود به طور قابل توجهی تسریع کرده است.

گزارش‌ها حاکی است سهم دلار در ذخایر جهانی از ۷۱ درصد در سال ۲۰۰۰ به حدود ۵۶ تا ۵۹ درصد کاهش یافته است.

بر اساس داده‌های منتشرشده اکنون حدود ۲۰ درصد از تجارت نفت جهان با ارزهای محلی تسویه می‌شود و کشورهای چین، هند و روسیه در خط مقدم این تغییر قرار دارند. در این میان چین با ترویج استفاده فرامرزی از یوان و ایجاد اتاق‌های پایاپای غیردلاری در سراسر جهان گام‌های بلندی در جهت بین‌المللی کردن پول ملی خود برداشته است.

تغییر راهبردی کشورهای جهان

هند نیز اگرچه رسماً دلارزدایی را در دستور کار خود اعلام نکرده اما توافق نامه‌های تسویه حساب به ارز محلی با ایران، امارات، روسیه و چند کشور همسایه امضا کرده است. برزیل نیز تحت رهبری لولا داسیلوا به طور فعالانه از تجارت به ارزهای محلی حمایت می‌کند و در برخی معاملات دوجانبه با چین، دلار کنار گذاشته است. تحلیلگران بانک دویچه بانک هشدار داده‌اند که جنگ ایران می‌تواند به «کانالیزوری برای فرسایش سلطه پترودلار و ظهور پترویوان» تبدیل شود. به گفته این تحلیلگران فروپاشی بیشتر نظام پترودلار می‌تواند «تأثیرات زنجیره‌ای قابل توجهی» بر جایگاه دلار در تجارت جهانی و ذخایر ارزی کشورها داشته باشد. کارشناسان معتقدند نظام مالی مهم‌ترین اهرم جغرافیایی خوداستفاده یک ساختار تک‌قطبی به سمت نظامی چندقطبی و با ارزهای رقیب حرکت می‌کند. طلا نیز بار دیگر به عنوان یک دارایی راهبردی در این میان مورد توجه بانک‌های مرکزی جهان قرار گرفته است. گفتنی است در شرایط کنونی و با تداوم بحران در خلیج فارس پیش‌بینی می‌شود روند دلارزدایی با شتاب بیشتری ادامه یابد و نظم مالی و انرژی جهان دستخوش تحولاتی بی‌سابقه شود.

تنگه هرمز نظم پولی جهان را تغییر می‌دهد

بر اساس داده‌های منتشرشده اکنون حدود ۲۰ درصد از تجارت نفت جهان با ارزهای محلی تسویه می‌شود و چین، هند و روسیه در خط مقدم این تغییر قرار دارند.

روزنامه گاردین در گزارشی اعلام کرد هزینه جنگ آمریکا و اسرائیل علیه ایران به حدود ۱۲ میلیارد دلار در هفته رسیده و این امر فشار جدی بر بودجه واشنگتن وارد کرده است.

بر اساس این گزارش، اختلال در تنگه هرمز گسترش معاملات با یوان نظم انرژی و مالی جهان را به طور بنیادین تغییر داده است. کشورهایی نظیر چین، روسیه، هند و برزیل به دنبال راهکارهایی برای کنار گذاشتن دلار و تنوع بخشی به نظام تجاری و مالی خود هستند.

تغییر نظم انرژی و مالی جهان

برخی تحلیلگران اقتصادی معتقدند جنگ جاری در منطقه روند «دلارزدایی» را که پیش از این نیز آغاز شده بود به طور قابل توجهی تسریع کرده است.

گزارش‌ها حاکی است سهم دلار در ذخایر جهانی از ۷۱ درصد در سال ۲۰۰۰ به حدود ۵۶ تا ۵۹ درصد کاهش یافته است.

بر اساس داده‌های منتشرشده اکنون حدود ۲۰ درصد از تجارت نفت جهان با ارزهای محلی تسویه می‌شود و کشورهای چین، هند و روسیه در خط مقدم این تغییر قرار دارند. در این میان چین با ترویج استفاده فرامرزی از یوان و ایجاد اتاق‌های پایاپای غیردلاری در سراسر جهان گام‌های بلندی در جهت بین‌المللی کردن پول ملی خود برداشته است.

تغییر راهبردی کشورهای جهان

هند نیز اگرچه رسماً دلارزدایی را در دستور کار خود اعلام نکرده اما توافق نامه‌های تسویه حساب به ارز محلی با ایران، امارات، روسیه و چند کشور همسایه امضا کرده است. برزیل نیز تحت رهبری لولا داسیلوا به طور فعالانه از تجارت به ارزهای محلی حمایت می‌کند و در برخی معاملات دوجانبه با چین، دلار کنار گذاشته است. تحلیلگران بانک دویچه بانک هشدار داده‌اند که جنگ ایران می‌تواند به «کانالیزوری برای فرسایش سلطه پترودلار و ظهور پترویوان» تبدیل شود. به گفته این تحلیلگران فروپاشی بیشتر نظام پترودلار می‌تواند «تأثیرات زنجیره‌ای قابل توجهی» بر جایگاه دلار در تجارت جهانی و ذخایر ارزی کشورها داشته باشد. کارشناسان معتقدند نظام مالی مهم‌ترین اهرم جغرافیایی خوداستفاده یک ساختار تک‌قطبی به سمت نظامی چندقطبی و با ارزهای رقیب حرکت می‌کند. طلا نیز بار دیگر به عنوان یک دارایی راهبردی در این میان مورد توجه بانک‌های مرکزی جهان قرار گرفته است. گفتنی است در شرایط کنونی و با تداوم بحران در خلیج فارس پیش‌بینی می‌شود روند دلارزدایی با شتاب بیشتری ادامه یابد و نظم مالی و انرژی جهان دستخوش تحولاتی بی‌سابقه شود.

وحدت وامنیت لازمه سرمایه گذاری داخلی و خارجی است

یک کارشناس اقتصادی گفت: با توجه به این که رشد اقتصادی نیاز به سرمایه گذاری دارد، وحدت وامنیت هر دو لازمه این موضوع هستند؛ چراکه سرمایه‌گذاری داخلی با ایجاد وحدت اتقاق خواهد افتادو همچنین سرمایه‌گذاری خارجی نیز زیرسایه امنیت است که به وجود خواهد آمد.

آلبرت بغریان، کارشناس اقتصادی و عضو هیات علمی دانشگاه تهران با اشاره به نام‌گذاری سال ۱۴۰۵ با عنوان اقتصاد مقاومتی در سایه وحدت ملی وامنیت ملی گفت: با توجه به شرایط اقتصادی کشور پیش از اعلام شعار سال توسط رهبر انقلاب، انتظار آن وجود داشت که بخشی از شعار سال ۱۴۰۵ به مسئله اقتصاد مربوط باشد؛ چراکه در سال گذشته دولت به دلیل شرایط کشور فرصت نکرد

که این موضوع را به یک سرمنزل مشخص و مطلوبی برساند.

وی افزود: مفهوم اقتصاد مقاومتی در بسیاری از کشورها در حال اجر شدن است؛ به این معنا که تاب‌آوری در مقابله با شوک‌های اقتصادی را مدنظر قرار می دهند.

برخی کشورها همچون آمریکا، پیش از آنکه دولتشان به مقاومت سازی بپردازد، شرکت‌های آن‌ها به این موضوع ورود پیدا می کنند اما در کشوری مثل ایران که بخش نفتی آن تغذیه کننده منابع مالی سرمایه گذاری در کشور است، حتماً باید خود دولت نیز برنامه مقاوم سازی داشته باشد.

بغریان در ادامه گفت: از همان سال ابتدایی که اقتصاد مقاومتی در زمینه‌های مختلف مطرح شد، برای آن در خصوص شوک‌های گوناگون اقتصادی برنامه‌ریزی‌هایی انجام شد. در خصوص مسئله اقتصاد مقاومتی، هریک از بخش‌ها برای خود سهمی دارند؛ گاهی می توانند مربوط به رشد تولید و شرکت‌های دانش بنیان باشد یا مربوط به بخش خصوصی و مسائل سرمایه‌گذاری که همه این‌ها در شعار سال‌های گذشته به آن‌ها بازپرداخته شده است.

وحدت وامنیت ارکان اصلی اقتصاد مقاومتی هستند

این کارشناس اقتصادی در تبیین بخش‌های مختلف شعار سال گفت: در سال جاری اقتصاد مقاومتی در سایه وحدت وامنیت ملی تبیین شده است. در خصوص بخش مربوط به وحدت لازم است که بگوییم طی سال‌های اخیر، دشمنان ایران یعنی آمریکا و اسرائیل وحدت میان مردم را مورد هدف قرار داده‌اند؛ چراکه در زمان نبود وحدت، نفاق ایجاد می شود و سپس سرمایه‌گذاری که رکن اصلی تولید است در کشور صورت نخواهد گرفت.

وی افزود: در شعار سال علاوه بر وحدت، به امنیت ملی نیز اشاره شده و همه می دانیم که سرمایه‌گذاری زمانی در کشور انجام می شود که امنیت برقرار باشد. با توجه به شرایط موجود کشور، در حال حاضر انتظاری به سرمایه‌گذاران خارجی نیست اما سرمایه در داخل کشور همچنان وجود دارد که نیاز به محیط امن اقتصادی برای حفاظت از اصل سرمایه دارد و علاوه بر آن نیازمند بازدهی است.

وی در ادامه افزود: همانطور که گفته شد، با توجه به اینکه سرمایه‌گذاری در اقتصاد نیازمند امنیت و وحدت است، به همین خاطر می‌توانیم بگوییم که هر دوی آنها رکن اصلی برای اقتصاد مقاومتی به شمار می روند. این عضو هیات علمی دانشگاه تهران در خصوص اقدامات مورد نیاز برای تحقق شعار سال گفت: در زمینه انسجام و وحدت، رسانه‌ها موظف هستند آن را به خوبی تقویت کنند. همچنین بخش نظامی وامنیتی کشور نیز در رابطه با امنیت کشور در حال انجام وظیفه و تلاش هستند. وی افزود: انتخاب این شعار برای سال ۱۴۰۵ بسیار هوشمندانه انجام شده و عملی و حیاتی‌ تر از شعار سال‌های گذشته خواهد بود.

باید ها و نباید‌های دوران پساجنگ

بغریان در خصوص پایان جنگ و اقدامات مورد نیاز پس از آن گفت: در رابطه با پایان جنگ سناریوهای مختلفی وجود دارد اما مطلوب‌ترین حالت ممکن این است که در ابتدا کشورهای متخاصم به قدرت‌تأجعی و دفاعی ایران باور پیدا کنند، به طوری که جرات فکر کردن به جنگ دوباره را نکنند و سپس مباحث حقوقی و مالی تنگه هرزم به نفع ایران به عمل در آید.

وی افزود: با توجه به اینکه جنگ میان ایران و آمریکا تبدیل به یک جنگ منطقه‌ای شده، بسیاری از سرمایه‌گذاران خارجی از این پس با احتیاط بیشتری عمل خواهند کرد و در صورت اینکه ببینند ایران از امنیت نسبی برخوردار هستند، حتماً ایران را به عنوان سرمایه‌گذاری انتخاب خواهند کرد. این عضو هیات علمی دانشگاه تهران گفت: با توجه به اینکه در دوران جنگ، وحدت سیاسی نسبی میان رجان سیاسی و افکار مختلف شکل گرفت، در دوران پساجنگ نیز این وحدت باید ادامه پیدا کند تا از این طریق سرمایه‌های داخلی به خارج از کشور نرود. وی در ادامه گفت: به طور کلی مقاومت‌سازی اقتصاد در قبال شوک‌های مختلف از جمله مسائلی همچون کرونا و جنگ همواره باید مدنظر همه مسئولان کشور قرار داشته باشد. چنانچه پیش بینی می‌شود با توجه به افزایش نرخ بهره و افزایش قیمت وگاز در سال ۲۰۲۶، رکود توری در اقتصاد جهانی حاکم شود.

رکود توری در انتظار اقتصاد اروپا؛ هزینه جنگ افروزی غرب علیه ایران

به دلیل وقوع جنگ در غرب آسیا، اعتماد اقتصادی در اروپای ماه مارس کاهش یافته و نشانه‌هایی از تضعیف تقاضا و افزایش نگرانی‌ها نسبت به آینده اقتصاد این منطقه دیده می شود. هم‌زمان افت فعالیت بخش خصوصی و تومم بالای ناشی از جهش قیمت انرژی، احتمال شکل گیری رکود توری در منطقه یورور به یکی از نگرانی‌های اصلی اقتصاددانان تبدیل کرده است. تشدید تنش‌ها در تنگه هرمز و اختلال در بازار انرژی نیز ریسک‌های اقتصادی اروپا را افزایش داده و بر چشم‌انداز رشد این منطقه سایه انداخته است.

در هفته‌های اخیر، تحولات ناشی از جنگ ایران تأثیر عمیقی بر فضای اقتصادی و سیاسی اروپا و جهان گذاشته است. کاهش اعتماد اقتصادی و مصرف‌کنندگان، نگرانی از رکود توری و بی ثباتی در بازارهای انرژی همگی نشانه‌هایی از بحران گسترده‌تر هستند که پیامدهای آن فراتر از مرزهای منطقه‌ای احساس می شود. در این میان، واکنش‌های محتاطانه رهبران اروپایی و انبام در سیاست‌های ایالات متحده، بر میزبان نااطمینانی در بازارهای جهانی افزوده است. اعتماد اقتصادی و اعتماد مصرف‌کنندگان دو شاخص مهم هستند که نشان می دهند فعالان اقتصادی و مردم نسبت به آینده اقتصاد چه احساسی دارند. این دو شاخص در اروپای ماه مارس کاهش چشمگیری داشته است و این موضوع به‌عنوان یکی از پیامدهای مستقیم جنگ ایران در اقتصاد جهانی مطرح شده است. داده‌های اولیه کمبیسون اروپا نشان می دهد شاخص احساسات اقتصادی هم‌در اتحادیه اروپا (یا کاهش ۱.۵ واحدی نسبت به ماه قبل و رسیدن به ۹۶.۷) و هم‌در منطقه یورور (یا کاهش ۱.۶ واحدی و رسیدن به ۹۶.۶) در ماه مارس افت کرده است.

سه شنبه ۱۸ فروردین ۱۴۰۵
۱۸ شوال ۱۴۴۷
۷ April ۲۰۲۶
سال دوم
شماره ۴۲۹

مدیر مسئول: مهدی مهرپور

چاپخانه: نگار نقش
تلفن: ۶۶۱۲۸۶۱۲
روابط عمومی: ۰۹۱۲۳۹۰۶۹۲

کد پستی: ۱۴۱۹۹۷۳۱۶۸
آدرس: خیابان آزادی – چهارراه فرصت – پلاک ۹۸ – طبقه ۶

ضربه ایران به زنجیره تأمین آلومینیوم آمریکا

گزارش

در حمله تلافی جوانانه ایران دو کارخانه تولید آلومینیوم در کشورهای امارات و بحرین در مجموع با ظرفیت بیش از ۳ میلیون تن در سال آسیب دید و بازار آلومینیوم به سرعت با افزایش قیمت واکنش نشان داد. این تحول برای آمریکا اهمیت ویژه‌ای دارد، زیرا با وجود ظرفیت تولید حدود ۶۶۰ هزار تنی، این کشور ۶۰ درصد به واردات وابسته است و ۲۲ درصد واردات آلومینیوم اولیه و آلیاژی خود را از غرب آسیا تأمین می کند. امارات و بحرین دومین و چهارمین تأمین‌کننده بزرگ آلومینیوم آمریکا هستند. آلومینیوم برای اقتصاد این کشور یک فلز راهبردی است؛ این فلز در خودروسازی، بسته‌بندی، صنایع سنگین و زنجیره‌های تولیدی گسترده مصرف می‌شود و در فهرست مواد معدنی بحرانی دولت آمریکا هم قرار دارد. این حمله از هزاران کیلومتر دورتر، قلب

زنجیره تأمین تولید آلومینیوم آمریکا و صنایع وابسته به آن را، به طور مستقیم هدف قرار داده است.

حملات اخیر ایران به تأسیسات آلومینیوم امارات و بحرین، در چارچوب پاسخ تلافی جوانانه به حملات پیشین به زیرساخت‌های صنعتی ایران، فقط یک رویداد محلی نبود. با پیش از این، نگرانی اصلی بازار فلزات بیشتر به اختلال در حمل‌ونقل محموله‌ها و مواد اولیه از مسیر هرمز مربوط می‌شد؛ اما با هدف قرار گرفتن دو کارخانه بزرگ منطقه، ماهیت خطر تغییر کرد و مسئله از گره حمل‌ونقل به تهدید مستقیم ظرفیت تولید رسید. همین تغییر باعث شد بازار آلومینیوم با جهشی سریع واکنش نشان دهد.

از اختلال در حمل‌ونقل تا تهدید ظرفیت تولید

رویترز نوشته کارخانه Al Taweelah در ابوظبی با ظرفیت حدود ۱.۵ میلیون تن در سال آسیب قابل توجه دیده و شرکت Emirates Global Aluminium هنوز برآورد نهایی از وضعیت عملیات

منتشر نکرده است. هم‌زمان، شرکت Aluminium Bahrain نیز با اعلام کرده تأسیسات ۱.۶ میلیون تنی آن هدف قرار گرفته است. در کنار این، گزارش‌های تکمیلی نشان می‌دهد Alba بخشی از خطوط خود را که حدود ۱۹ درصد ظرفیتش را در بر می‌گیرد از مدار خارج کرده است. این یعنی بازار دیگر فقط با تأخیر در ارسال یا بیمه و حمل‌ونقل گران‌تر روبرو نیست، بلکه با فشار مستقیم بر خود تولید مواجه شده است.

چرا این مسئله برای آمریکا مهم است؟ اهمیت این تحول برای آمریکا از آن‌جا

ناشی می‌شود که آلومینیوم برای اقتصاد این کشور یک فلز راهبردی است. این فلز در خودروسازی، بسته‌بندی، صنایع سنگین و زنجیره‌های تولیدی گسترده مصرف می‌شود و در فهرست مواد معدنی بحرانی دولت آمریکا هم قرار دارد. با این حال، تولید داخلی آمریکا در این بخش پایین است. طبق داده‌هایی که رویترز به نقل از USGS آورده،

آمریکا در سال ۲۰۲۵ فقط ۶۶۰ هزار تن آلومینیوم اولیه تولید کرده؛ رقمی که حتی از ظرفیت یکی از دو کارخانه هدف گرفته‌شده هم کمتر است. هم‌زمان، آمریکا ۶۰ درصد به واردات وابسته است و از مجموع ۳.۴ میلیون تن واردات آلومینیوم اولیه و آلیاژی خود در سال گذشته، نزدیک به ۲۲ درصد را از غرب آسیا تأمین کرده است. امارات و بحرین نیز دومین و چهارمین تأمین‌کننده بزرگ آمریکا بوده‌اند. این داده‌ها نشان می‌دهد ضربه به تولید آلومینیوم در خلیج فارس، لزوماً به معنای ضربه مستقیم و فوری به بخش نظامی آمریکا نیست، اما بدون تردید ریسک زنجیره تأمین صنعتی این کشور را بالا می‌برد. رویترز به نقل از تحلیلگران نوشته پیوند مستقیم این کارخانه‌ها با صنایع دفاعی آمریکا محل تردید است و ارتش آمریکا احتمالاً بخش بزرگی از آلومینیوم خود را از کانادامی گیرد. با این حال، مسئله اصلی جای دیگری است: وقتی دو تولیدکننده بزرگ منطقه‌ای زیر فشار می‌روند، بازار آمریکا و دیگر اقتصادهای بزرگ با نااطمینانی بیشتری در تأمین فلزی رویه‌رو می‌شوند که برای بخش‌های مختلف صنعت ضروری است.

بازار چگونه واکنش نشان داد؟

بازار آلومینیوم همین پیام را به سرعت دریافت کرد. قیمت آلومینیوم در بورس فلزات لندن روز دوشنبه حدود ۶ درصد جهش کرد و به ۳۲۹۲ دلار در هر تن رسید؛ سطحی نزدیک به اوج چهار سال اخیر. هم‌زمان، رویترز گزارش داده موجودی انبارهای این بازار از ماه مه تاکنون بیش از ۶۰ درصد کاهش یافته و به ۴۱۸ هزار و ۶۷۵ تن رسیده است. این یعنی بازار پیش از این حملات هم حاشیه امن بالایی نداشت و اکنون با ضربه به تولید، حساس‌تر شده است.

جنگ از بازار انرژی فراتر رفته است

منطقه خلیج فارس حدود ۹ درصد عرضه جهانی آلومینیوم را در اختیار دارد و حدود سه چهارم تولید آن صادر می‌شود. اروپا و آمریکا

هر دو به این صادرات وابسته‌اند. به همین دلیل، حمله تلافی جوانانه ایران به کارخانه‌های امارات و بحرین فقط یک رویداد صنعتی در سطح منطقه نیست؛ این تحول نشان می‌دهد جنگ از اختلال در گذرگاه‌های دریایی عبور کرده و به قلب ظرفیت تولید فلزات راهبردی رسیده است. اگر نفت و گاز شریان انرژی جهان‌اند، آلومینیوم هم بخشی از شریان صنعت جهانی است. به این ترتیب، جنگ ایران اکنون فقط بازار انرژی را تکان نمی‌دهد، بلکه به بازار فلزات و زنجیره صنعتی اقتصادهای بزرگ هم فشار وارد می‌کند.

دولت موظف به تضمین سکونت مستاجران در دوران جنگ است

زمانی اسفندماه ۱۴۰۴ و فروردین و اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۵ پایان می‌یابد. این سیاست باید با توجه به تحولات آتی به روزرسانی شود؛ یعنی با توجه به قراردادهای ماه‌های بعد و به تمدیدهای طولانی‌تر نیاز دارد.

دوم؛ این تمدید باید بدون هیچ‌گونه افزایشی در مقدار اجاره و ودیعه (پول پیش) باشد. سوم؛ عدم پرداخت اجاره در دوره جنگ و سه‌ماه پس از پایان جنگ (و حتی بیشتر بسته به شرایط) دلیل موجهی برای عدم تمدید قرارداد یا تخلیه مستأجر محسوب نمی‌شود.

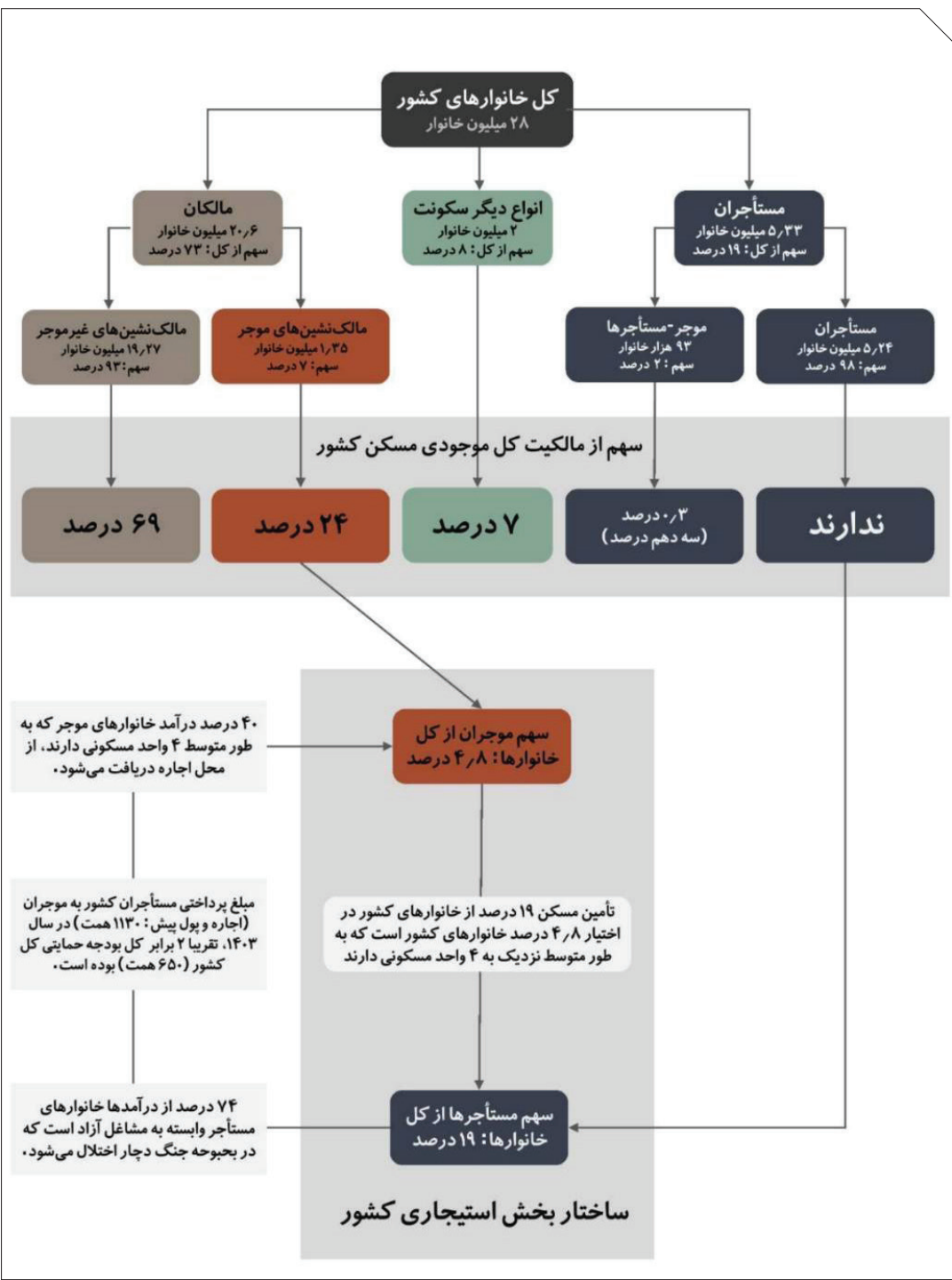
چهارم؛ هرگونه فشار مالی یا روانی به خانوارهای مستأجر از طرف موجران که تاقی اقدامات حمایتی مزبور باشد، باید جرم‌انگاری شود.

این اقدامات یکی از کارکردهای اصلی نظام حکمرانی، یعنی تأمین مسکن خانوارهای نامالک در برهه جنگ را تضمین می‌کند. باید در نظر داشت که در شرایط جنگی، بحث حق مالکانه موجران برای تمدید قرارداد و درآمدزایی دارایی‌های مسکونی (دریافت اجاره ذیل حقوق خصوصی مالکان) کارکرد حیاتی محسوب نمی‌شود که سیاست‌گذاران نگران (محدود شدن مقطعی «آن باشند.

بلکه آنچه اهمیت حیاتی‌س دارد، جلوگیری از جابه‌جایی‌های گسترده خانوارهای مستأجر است که در حدود ۲۰ میلیون نفر برآورد می‌شود. به بیان دیگر، در این مقطع سیاست‌گذار باید بپذیرد که تضمین کارکرد «انسجام اجتماعی از طریق تأمین مسکن برای همه» بر کارکرد «درآمدزایی دارایی‌های مسکونی برای موجران» اولویت دارد. در واقع، سیاست‌گذار به صورت آگاهانه با هدف تضمین بقای جمعی و عبور موفق کل سیستم از بحران به قیمت محدود کردن مقطعی کارکرد دوم انتخاب می‌کند.

مرکز پژوهش‌های مجلس در ادامه نموداری از ساختار خانوار در بخش مسکن را ارائه داده است. طبق این گزارش، ساختار بخش مسکن (که در نمودار ذیل به نمایش درآمده است) و وضعیت رفاهی خانوارهای مستأجر نیز در این میان اهمیت چنین اقداماتی را دوچندان می‌کند. طبق گزارش سیاستی شماره سیزدهم وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در سال ۱۴۰۳، در حدود ۵۵ درصد از خانوارهای مستأجر دیگر فقر بوده‌اند؛ یعنی از هر دو خانوار مستأجر، یکی درگیر فقر است. افزون بر این، ۷۴ درصد از درآمد خانوارهای مستأجر از محل شغل‌های غیردولتی که جریان درآمدی آنها پایدار نیستند تأمین می‌شود.

از سوی دیگر، می‌دانیم که در حدود ۲۸ درصد خانوارهای مستأجر کشور (۴.۷ میلیون نفر) در استان تهران و به‌طور خاص در شهر تهران زندگی می‌کنند که آماج اصلی دشمنان است و در مجموع ۵۰ درصد مستأجران کشور در ۴ استان کشور، یعنی تهران، خراسان رضوی، فارس و اصفهان ساکن هستند.

سؤال اول کاملاً مشخص است: در بحبوحه جنگ، تضمین دسترسی آحاد جامعه به مسکن و جلوگیری از جابه‌جایی اجباری خانوارها، رکن رکنی ثبات اجتماعی است. پاسخ سؤال دوم: در شرایط فعلی از دولت توقع می‌رود که سکونت خانوارهای مستأجر را تضمین کند که این تضمین چندوجه دارد.

اول، تعدد سه‌ماه قرارداد‌های استیجاری که در بازه

اجاره) نیز هستند. اکنون دو سؤال باید پاسخ داده شود: آیا تأمین مسکن یکی از مهم‌ترین کارکردهای کل سیستم نیست که باید در بحبوحه جنگ حفظ شود؟ سؤال سوم: دولت چه باید بکند که تاکنون انجام نشده است؟

این مرکز در ادامه به پرسش دو سؤال مهم در خصوص وضعیت مسکن در دوران جنگ پرداخته است. پاسخ

هزینه‌ای برای سکونت خود پرداخت نمی‌کنند و در معرض جابه‌جایی اجباری نیستند. البته مگر اینکه واحد مسکونی آسیب فیزیکی ببیند اما وضعیت خانوارهای مستأجر کاملاً متفاوت است. این خانوارها با معضلی دو چهره روبرو هستند، یعنی نه فقط به صورت ماهانه (یعنی مالک‌نشینی و اجاره‌نشینی) توجه داشت. مالک‌نشینان یعنی غیرموجران و چه موجران،

^[1] زمانی اسفندماه ۱۴۰۴ و فروردین و اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۵

^[2] پایان می‌یابد. این سیاست باید با توجه به تحولات آتی

^[3] به روزرسانی شود؛ یعنی با توجه به قراردادهای ماه‌های